

Мездра

Общински вестник XXI век

Мездра, сряда, 3 - 17 ноември 2010 г.

Бр. 22 (244), Година IX, Цена 0.30 лв.

Седма годишна среща на местните власти

МЕЗДРА С НАГРАДА ЗА ОБЩИНА РЕФОРМАТОР

Мирослав ГЕТОВ

Община Мездра стана носител на тазгодишната награда на Националното сдружение на общините в Република България (НСОРБ) за община реформатор в категорията средни общини (от 20 до 60 хил. ж.) за нейния принос в развитието на децентрализацията през 2010 г. Това стана по време на Седмата годишна среща на местните власти, състояла се от 13 до 15 октомври в курортен комплекс "Албена". Престижното отличие беше връчено на кмета Иван Аспарухов и на председателя на Общинския съвет инж. Делян Дамяновски от председателя на Управителния съвет на НСОБ Дора Янкова и от министъра на регионалното развитие и благоустройството Росен Плевнелиев. Освен плакет и почетна грамота, Общината по-

лучи от сдружението видеокамера.

Ежегодният приз се присъжда на Мездра за най-много участия на

предложения и становища. "Тази награда е добър атестат за съвшеното от нас през последната една годи-

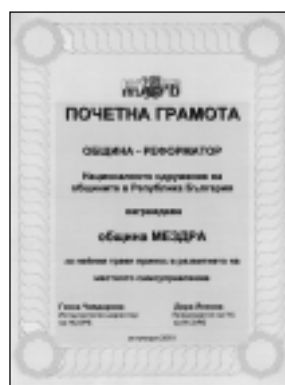
личени: при малките общини (до 20 хил. ж.) - Мизия и Крумовград, а при големите (над 60 хил. ж.) - Добрич.

нейни представители в контактни и работни групи, срещи с министерства, парламентарни комисии и постоянни комисии на НСОБ, както и за най-голям брой направени

на", коментира кметът Аспарухов. "Тя е признание преди всичко за работата на служителите в общинската администрация". В двете категории в този раздел бяха от-

Във форума се включиха също секретарят на Община Мездра Нина Данколова и зам.-председателят на Общинския съвет Яна Венелинова. В рамките на модела "Стандарти за

публична етика и прозрачна община" Данколова направи презентация на тема "Добри практики в сферата на публичната етика и прозрачното управление".

Участниците в годишната среща приеха обръщение до Народно събрание и Правителството, в което настояват за ускоряване на реформата в местните финанси, за осигуряване на адекватно финансиране с цел недопускане разрушаването на общинския административен капацитет и не на послед-

Мисъл на броя:

„Всекому омръзнаха хвалбите, че сме духом будни и свободни; а пък то? Единстве - ни петлите днеска са будители народни.“

Змей Горянин
Народни „будители“

но място - да се осигурят необходимите средства за елементарно поддържане на общинската инфраструктура, особено на пътищата и зимното им поддържане.

Сред останалите дискутирани теми бяха реализирането на проекти по оперативните програми на ЕС, предстоящото преброяване на населението и проектът за нов Избирателен кодекс. Представени бяха ефективни общински практики при предоставянето на услуги за деца, съвременни методи при управлението на водни, отпадъчни и енергийна ефективност, актуални проблеми на взаимодействието с областните управители и примери за модерно местно управление, базирано на информационните технологии.

Честит празник, маестро!

ЮБИЛЕЕН КОНЦЕРТ, ПОСВЕТЕН НА ПАНКО

Концерт на детско-юношеския танцов ансамбъл "Карамфилче" при СОУ "Св. Климент Охридски" - Зверино ознаменува 75-годишния юбилей и 55 г. творческа дейност на известния хореограф Пантелей Томов (Панко). Спектакълът включваше някои от знаменитите сценични народни танци, дело на родения в Типченица дългогодишен художествен ръководител на представителния танцов ансамбъл към НЧ "Просвета 1925" - Мездра: "Весел звън", "Северняшки танц", "Щастливо детство", камерен танц "Петлеме" и др.

Многобройните зрители, изпълнили до краен предел салона на

зверинското читалище "Факел", аплодираха също популярните танци, обработени от изтъкнатия хореограф Иван Тодоров - "Северняшка ръченица", "Детска празнична сюита" и камерен танц "Срещи", както и "Детско веселие" по хореография на Никола Паскалев.

Продължава на 3 стр.

Летописни бележки

ПРАЗНИЦИТЕ НА КУЛТУРАТА: ЕДНА ТРАДИЦИЯ С БЪДЕЩЕ

Началото на празниците на културата "Мездра - май" е поставено през пролетта на 1974 г. по време на кметуването на инж. Любомир Йотов (1966 - 1976). Инициатори за тяхното провеждане и главни организатори са тогавашният Градски общински народен съвет (ГОНС) и Градският съвет за изкуство и култура с председател Красимир Стефанов, а конкретните поводи: по случай Деня на българската просвета и култура и на славянската писменост - 24 май, и в чест на... 30-годишнината от 9.IX.1944 г.

Първото издание е предшествано от предварителен преглед на певческите народни състави, състоял се в село Горна Кремена, като най-добрите колективи и индивидуални изпълнители са допуснати до участие в същинската празнична програма (20 - 23 май 1974 г.). "Голям интерес сред гражданите предизвикаха дните на фолклора - четем в излизания по онова време вестник "Искърска комуна", на школуваното пеене и музикалната естрада, на художественото слово и театъра, както и заключителният концерт. От тази гледна точка новата инициатива напълно сполучи. В едни периоди, лишен от значими изяви на самодейното изкуство в об-

щина, бяха организирани полезни срещи на самодейците с публиката, които допринесоха за обогатяване на местния културен живот." "Мездра - май'74" завършва с гала концерт, на който най-изявените самодейни колективи получават предметни и парични награди. Голямата награда на ГОНС - "Мраморният приз", е присъдена на театралната трупа при Дома на културата към текстилния комбинат "Станке Димитров" с ръководител Върбан Бояджийски., носител на златен медал от IV-ия републикански фестивал на художествената самодейност. А ето как тукашната преса вижда бъдещето на културните празници: "Има идеи те

рамки, в тях да участвуват изявени състави от цялата страна, да се организират прояви на творци, родени в Мездра и т. н. Безспорно подобно обогатяване е необходимо. Но според нас трябва непременно да се съчетае и с участие на местните колективи, като подготовката им започне отрано и се насочи към празниците. Така тази културна проява ще стимулира ежегодно самодейното изкуство в нашата община, което е желано и обичано от хората."

Специално място във второто издание на "Мездра - май" (7 - 23 май 1975 г.) заема изложбата - живопис в ГХГ на проф. Борис Колев, почетен гражданин на община-

та, който през 30-те год. на миналия век учителства в Мездра, а голямата награда получава вокално-инструменталният състав "Бисерите" при Дома на културата към ДТЗ "Ст. Димитров" с ръководител Иван Владимиров. "Въпреки някои слабости - отбелязва в. "Искърска комуна", отнасящи се главно до недостатъчната подготовка и незадоволителното представяне на отделните колективи, мнението на специалистите е, че традиционните празници "Мездра - май" са безспорно най-крупното събитие в културния календар в района на общината за годината. А при още по-добра организация,

Продължава на 3 стр.

Четете вестник "МЕЗДРА XXI ВЕК" в интернет на <http://mezdra.bg>

Когато се наливаха основите

ИЗ МИНАЛОТО НА СТАРО СЕЛО

Продължава от бр. 20 (242) / 2010 г.

Любен ГЕНОВ

Обичам лова. По време на редовните излети на нашата дружинка често бивах гонач - имахме добри ловни кучета. Така опознах староселското землище, в което се срещат лековити билки като смрадлика, глог, шипка, липа, дрян, лещник, жълт орех, къпина, трънка. А така също червен люляк и грака (коварно бодлив храст!).

Преди 55 лета усмихнатият Рачко Мечкарчето ме закарва с каруцата си за пръв път до Матов връх, сега по Голяма Богородица излязохме на пернат дивеч със Стефчо Ловджийчето (син на опитния авджия Александър Стефанов - Ленто). Беше по изгрев слънце, радвахме се на хубавата гледка. Преди пет години на 100-на крачки западно от върха Стефчо за сефте отстреля с един изстрел 250-килограмов глиган. Каква радост и ловна тръпка изживя тогава това момче, до него беше братовчед му Ангел, аз също бях наблизно - великолепна случка!

И сега стоим с него на Матов връх, гледаме към "Мозилите", "Герана", "Парезите", "Гърка", "Белава" и към Любчовата воденица (ловния дом), притисната от поредния завой на Искъра... Колко воденичари, мливари, зидари, градинари, говедари, ловджии и рибари са минали през това докоснато от Бога място! Поех дълбоко въздух и с все сила извиках: "О... оп! Ина Балкана!". Стефчо прие ехото, което от "Дълбокия дол" и през "Дрънговската фуния" се връщаше на върха. Повторих ловния вик, за да възродя в паметта си всички спомени от десетките излети, в които съм участвал със староселската дружинка... Тръгнахме от билото, на долу към "Маджарския дол", на храса пред нас заляка сойка и ето, че една сърна с вече пораснало

Любчовата воденица (Ловният дом)

сърне ни погледна мимоходом и се скри в дерето. Продължихме към Любчовата воденица, където по традиция открихме новия ловен сезон за пернат дивеч...

Привършвайки своя разказ за преживяното от мен през последните повече от пет десетилетия в това райско кътче на природата, съм глъжен да отбележа какви кораби хора са староселци. Тук е мястото да спомена имената на майстора-логкар Мишон Палаша, на воденичаря Йото Маджара и неговия син Кръстю (Къчо) Петров, на гомвача и запален рибар Васил Ставров, на каменолоца Санко Иванов и на дяго Кузо Дежурния...

Дай боже, един ден някой родолюбец да напише историята на Старо село. Тогава нека ползва и моя скромнен разказ, който е частица от миналото на това древно селище. Защото Матов връх, Любчовото езеро и Искъра ще пребъдат навеки. Дори когато нас вече няма да ни има... Край

Хора, с които живеем

МЕЗДРЕНСКИЯТ ГАГАНЕЛОВ

На 14 ноември известният футболист от близкото минало Милчо Гергов (Романски) навършва 65 години. През периода 1968 - 1978 г. той записа 246 мача с екипа на ФК "Локомотив" и ЖСК "Металург" в Северната "Б" РФГ, нареждайки се на второ място по брой участия във втория ешелон с червено-черната фланелка. Освен това Милчо Романски е изявен музикант-акордеонист, корепетитор на танцовия състав при НЧ "Христо Ботев" (Роман) и на женската певческа група "Искица" към Пенсионерски клуб - Мездра.

Владимир ДЖАФЕРСКИ

Футболът винаги е бил на почит в нашия край. Още през 30-те години на миналия век той завладява с магията си тукешните младежи. Сред най-запалените ритник-топковци откоеле са рускобелчани. По-старите запаянковци навярно си спомнят отличните футболисти от това будно село като прогимназиалния учител Костю Даскала, Укьо, Гигата и др. Навремето отборът на "Беяне" (както беше известен) регулярно заемаше челните места в първенството на Врачанска околия. Разбира се, тогава футболът беше аматьорски спорт, играеше се за едната слава, само понякога - при победа - след мача имаше скромна почерпка: курбан чорбича, кебапчета и бира.

По-сетне по топката подгуднаха по-младите... От Руска бяла са родом и браята Романски - Тодор и Милчо Гергови. Милчо е по-малкият. Когато брат му заиграва в "А" РФГ, и той се запалва по футбола. Мечтата му е да играе ляво крило или халф. Още невъзмъжал напълно облича екипа на местния "Балкански вихър" в окръжната група. През 1963

г., вече като ученик в мездренското текстилно училище, прави впечатление на специалистите със своята бързина, борбеност и висок отскок. Тези качества не убягат от окоето на бившия футболист на "Локо" (Мз) Стефан Димитров - Даскала, който го привлича в юношеския тим на клуба. После тренира при Живко Тончовски, който го налага като титуляр.

Следва казармата. Разпределят го в Горна баня. Там пропуска шанса да влезе в спортна рота, защото командирът на поделението го харесва и го прави свой шофьор. След като отбива военната си служба, по настояване на брат си, отива в "Миньор" (Враца), който по онова време се състезава в Северната "Б" РФГ. Тук негови треньори са Димо Печеников и Семко Горанов. При врачани Милчо играе два сезона на поста ляво крило. Малко след като е преименуван на "Войвода" клубът е реформиран и футболистите се разбягват: едни отиват в "Септемврийска слава" (Михайловград), други - в "Бдин" (Видин), трети - в "Ком" (Берковица).

Романски предпочита

да се върне в Мездра, чийто футболен отбор отново е влязъл в "Б" група. Годината е 1968-ма. "Наставник ни беше Нони Савов - много строг и вискателен човек, разказва Милчо. Трябваше да играем с "Волов" (Шумен). Точно преди срещата титулярният ни ляв бек Милчо Богденски се контузи, та се наложи да се преквалифицирам в бранител. Справих се добре и постепенно се утвърдих на този пост (№4)". И така - чак до 1978 г., за 10 сезона записа близо 250 мача с фланелката на "Локомотив" и ЖСК "Металург" във втория ешелон. Освен във вътрешното първенство и в турнира за Купата на Съветската армия, Милчо участва в почти всички турнета на "железничарите" зад граница - в Украйна, Франция, ГДР, Италия.

След приключване на активната си състезателна дейност продължава да играе в по-долните нива на българския футбол. Завършва кариерата си в "Скала" (Зверино) и "Балкан" (Габаре) в "А" окръжна група. И до ден-днешен обаче се отзовава на поканите да защита честта на мездренските ветерани. А за своите треньори говори с уважение и

благодарност: Стефан Димитров, Димо Печеников, Семко Горанов, Нони Савов, Петър Енчев, Цветан Бончев, Симеон Къчовски, Янко Гелов, Евлоги Йорданов, Григор Петков, Петър Каменов...

И още нещо показателно: макар 65-годишен, Милчо е запазил стойката си на спортист и продължава да е все така дееспособен като на младини. Десетилетия наред разпъва неуморно акордеона в репетиционните зали и по сцените на Мездра, Роман и из цялата страна. Сериозен и отговорен към работата, която върши. Защото така е възпитан и на това го е научил животът.

МЕСТЕН ПАРЛАМЕНТ

На 28 октомври 2010 г. се провежда

ЗАСЕДАНИЕ
НА ОБЩНСКИ СЪВЕТ - МЕЗДРА

при следния ДНЕВЕН РЕД:

1. Информация за готовността на Община Мездра за есенно-зимния сезон 2010/2011.
2. Информация за текущото изпълнение на Програмата за осигуряване и стабилност на водоснабдяването в община Мездра.
3. Информация за дейността на ОбКОРС - гр. Мездра през 2010 г.
4. Кандидатстване на Община Мездра по Оперативна програма "Административен капацитет".
5. Разпореждане с имоти - частна общинска собственост.
6. Ликвидиране на съсобственост на имот в с. Типченица.
7. Съгласуване на ПУП - Парцеларен план, елемент от техническата инфраструктура за подземна кабелна линия 20/30 kV, за присъединяване на ветроенергиен парк "Веслец" в землищата на с. Цаконица и с. Горна Бешовица, община Мездра, към възлова станция и даване предварително съгласие за учредяване на ограничени вещни права и сервитути във връзка с изграждането на същата.
8. Отпускане на персонална пенсия по чл. 92 от Кодекса за социално осигуряване и чл. 7, ал. 4, т. 3 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж.
9. Молба от Мариус Христов Петков.
10. Разпореждане с имоти - земя, частна общинска собственост в с. Елисейна.

Професионална гимназия

по механизация на селското стопанство

гр. Мездра, ул. "Св. Патриарх Евтимий" №2,
e-mail: pg_mezdra@mail.bg

ОБЯВЯВА

търг с тайно наддаване

за отдаване под наем на следните обекти:

№	обект	площ м ²	начална цена (л.в.)
1.	Контролно-диагностичен пункт	127	386
2.	Гаражна клетка	63	122
3.	Гаражна клетка за автосервиз	84	186
4.	Паркомясто	32	39
5.	Къща в с. Руска бяла	122	240

Срок на наемното отношение - 10 (десет) години. Размер на депозита - 10%. Закупуване на тръжна документация - до 08.11.2010 г. Дата и място за провеждане на търга - на 12.11.2010 г. от 14.00 ч. в заседателна зала на ПГ по МСС - гр. Мездра. Тел.: 0910 / 921 37 и 934 32.

КРАЕВЕДСКОТО ДРУЖЕСТВО
С НОВО РЪКОВОДСТВО

Основаното през 1988 г. Краеведско дружество при НЧ "Просвета 1925" - Мездра има ново ръководство. То беше избрано на Общо събрание, състояло се на 21 октомври в читалището, на което присъстваха краеведи от града и общината. За председател на дружество е утвърден Мирослав Гетов (редактор на в. "Мездра XXI век"), за зам.-председател - Данаил Димитров (учител по история и цивилизация в СОУ "Иван Вазов"), за секретар - Валентина Георгиева (завеждащ отдел "Заемна за дома" в Регионална библиотека "Христо Ботев" - Враца), а за членове - Делян Добрев (общински координатор на КНСБ) и Емилия Гарванска (психолог).

Гост на събранието беше Блага Атанасова - председател на Регионалното краеведско дружество в област Враца, която информира присъстващите за резултатите от проведката се наскоро в Перник национална среща, организирана от Съюза на краеведите в България. От името на НЧ "Просвета 1925" председателят на Настоятелството Валентин Вълчев благодари на досегашния председател на краеведското дружество - 85-годишният учител-пенсионер Иван Минева, за неговата безукорна народополезна дейност за съхраняване на историческото и културно наследство на родния край.

Новоизбраното ръководство получи мандат да изработи Статут на краеведското дружество и Основни насоки за работа през следващите три години.

Летописни бележки

ПРАЗНИЦИТЕ НА КУЛТУРАТА...

От 1 стр.

тематично и жанрово изясняване и финансово обезпечаване, то би могло да надхвърли тясно регионалното си засага значение и да се превърне в една действително самобитна проява на културния ни живот."

В третото издание на празниците (13 - 23 май 1976 г.) броят на самодейните колективи, които участват в "Мездра - май": театрални трупи, фолклорни, певчески и танцови състави, като и на индивидуалните изпълнители, продължава да расте. Повишава се и качеството на продукцията, предлагана на публиката: "На високо ниво бяха хорове за школувано пеене - подчертава местната преса, читалищният - с диригент Израел Аладжем, пионерският - с диригент Стефан Костов и девическият при ПГ "Димитър Благоев" - с диригент Антония Ганева... Най-хубавите изпълнения от предварителните прегледи съставиха заключителни концерт, посветен на 50-годишния юбилей на читалище "Васил Коларов" (б. р. сега "Просвета"). Посрещани и изпращани с аплодисменти и цветя, самодейците паха, танцуваха и свиреха с възновение... Голямата награда получи женският народен хор на читалище "В. Коларов", лауреат и носител на сребърен медал от IV-ия републикански фестивал на художествената самодейност."

Наред с централната проява в "Мездра - май": фестивалът на художествената самодейност (общинските прегледи на танцовото, театрално и песенно изкуство), програмата на празниците постепенно се обогатява с гостувания на изявени наши творци, на водещи професионални състави и изпълнители. "Тази тенденция към разширяване хоризонта на традиционните празници, към издигане на тяхното художествено и творческо равнище, трябва да се приветствува и следва да се утвърждава и занаят" - пише по този повод Красимир Стефанов в обзорната си статия за "Мездра - май '79" "С пьстри китки накичени".

В културния афиш завинаги ще останат срещите-разговори с писателите Слав Хр. Караславов (1979), Асен Босев (1981), Дончо Цончев (1982), Генчо Стоев (1983), Мерсия Макдермот и Георги Струмски (1984), Стефан Цанев (1987), Найдено Вълчев (1988), Георги Марковски и Ваня Петкова (1989), с творческите колективи на игралните филми "Кръвта остава" (1980) - премиерна лента на родения в Мездра режисьор, оператор и сценарист Борислав Пунчев, "Боянският майстор" (1981), "Ешелоните на смъртта" (1986), режисиран отново от Пунчев, "Вчера" (1988) и "Иван и Александра" (1989), с популярните театрални и филмови актьори Цветана Манева и Явор Милушев (1984), Невена Коканова

(1985), концертите на ансамбъл "Пирин" (1982), Северния ансамбъл за народни песни и танци (1984), ансамбъл "Загоре" (1986), Държавния фолклорен ансамбъл "Филип Кутев" (1990), ансамбъл "Тракия" (2003) и ансамбъл "Българе" (2006), спектаклите на Нешка Робева "Два свята" (2003) и "Готови ли сте" (2005), на фолклорна формация "Танц на вятра" (2008) и на Илия Луков "България - моята родина" (2009).

Самобитни акценти в празничната програма са културни прояви като общата художествена изложба "Земляци" (живопис, скулптура и графика) от избрани творби на художници, родени или свързани с нашия край (1980, 1981, 1983), експозицията "Българската книга от Възраждането до днес" (1982), традиционните изложби на нумизматичната организация "Цар Иван Шишман" (1984, 1985, 1986, 1987, 1989), премиерата на документалния филм на оператора Пламен Герасимов "Бар Иконостас" (1989), посветен на мездренската интелигенция преди Десети ноември, националният фолклорен събор "Де е българското" (2006 - 2010), концертът "60 години читалищен танцов състав (2007), ретроспективните изложби на Любомир Минковски (2004, 2009), Петко Мичев (2006), Павлин Кочев (2007) и Николай Куч-

70-те и 80-те год. на миналия век, най-изявените ни самодейни състави редовно гастролират по селските читалищни сцени. Като напр. в Зверино, Горна и Долна Кремена, Типченица, Боденец, Лик, Царевец, Моравица и др. Което до голяма степен липсва в съвременните издания на "Мездра - май"... Въпреки това, както обобщава навремето тукашна-

та преса: "В основата на празниците на културата си останали изяви на нашите самодейни колективи и изпълнители. Радушният прием, оказван им от зрителите, е най-голямото признание за техния труд. В тази връзка "Мездра - май" се явяват средство за поддържане на добрата форма на самодейците от общината."

Епизодичен опит да се предизвика обществена дискусия за бъдещето на "Мездра - май" е направен през 2004 г. от покойния Любомир Радовенски. "Започнали с един концерт, празниците обсебиха културното пространство и очакванията на хората от общината - обобщава гл. експерт в Дирекция "Хуманитарни дейности" в коментарната си статия "Ехо от утре". Запазиха и

развиха във времето своя магазинен характер (за всекиго по нещо), допълниха се от силна спортна програма, увеличиха обема си, превърнаха се в период, когато всеки търси изява. И при на практика неограничения ресурс, обезпечавач провеждането им, водещ до неравностойност в качеството, съвсем естествено започна да се усеща пренасищане и умора в зрителите и изпълнителите. Може би дойде време за преоценка и търсене на нови пътища... Става ясно, че в този си формат на универсалност и мажорност на изявите, празниците на културата трудно могат да отговорят на потребностите на разнородни като усещане и възприятия на публиката.

Къде могат да се търсят пътища за осъвременяване-

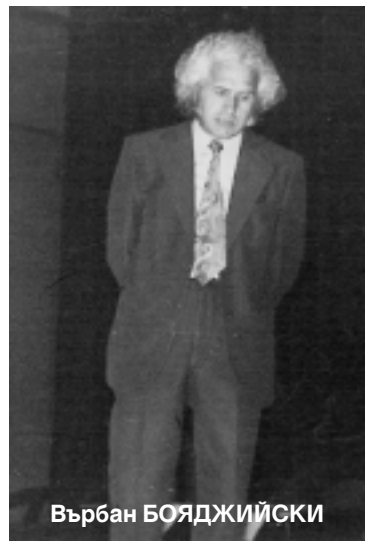
то им? В отбелязването на пролетните празници може да се облекчи майският календар откъм (а и не само) фолклорни изяви. Би трябвало да се съкрати времетраенето и броят изяви, като кулминацията се търси на Гергьовден - Деня на Мездра. Дефиниране на отделните целеви групи публика и осъществяване на камерни изяви, жанрово сегментирани. Децентрализация и равномерно разпределение в останалото време на годината на съпътстващите изяви - чествания на годишнини, гостуващи изпълнители и т. н. Акцен-

журналист Крум Босев. "Не е моя работа, нито съм достатъчно компетентен, нито достатъчно информиран за състоянието в тази толкова деликатна област - пише почетният гражданин на общината, но впечатленията ми, доколкото ги имам, и не само от Мездра, ми дават куража да се подпиша под всяка дума, констатация, извод, препоръка. За "пренасищането" и "умората", за "неравностойност в качеството", за "промяната на самата публика", за "мажорността" на изявите, и

трансформират в ежегоден международен фолклорен фестивал, каквото предложение има. Още повече, че НЧ "Просвета - 1925" разполага с качествени самодейни колективи: представителен танцов ансамбъл, детски танцови състави, група за стари градски песни "Мездрея", женски народен хор, които биха могли да са в основата на една такава престижна проява. Разбира се, при наличието на финансови възможности и организаторски ресурс, а като най-подходящо време за провеждането на феста се очертава първата седмица на месец май, с кулминация навръх Гергьовден...

В заключение - преди близо четири десетилетия празниците на културата правят своя прощялник. Оттогава ежегодно през най-пъстрия и жизнерадостен сезон те са привлекателен форум за изява не само на местните самодейци, творци и спортисти, но и на известни изпълнители от цялата страна. "Всяка пролет в дните на "Мездра - май" нашата община се превръща в една голяма сцена, на която показват своето изкуство гости и хиляди самородни таланти", подчертава през 1986 г. Любомир Радовенски - по него време зам.-председател на Общинския съвет за култура. По този начин те спомогат за утвърждаване, популяризиране и съхраняване на културното, просветното и историческото наследство както на нашата община, така и на Майка България. Едно от малкото хубави неща, устояли на превратностите на времето. Нещо повече: без преувеличение можем да кажем, че празниците "Мездра - май" са се превърнали в животворна традиция, в апотеоз на словото и песента, на танца и музиката. Което е гаранция, че това тържество на духа и българщината ще пребъде и занаят.

Мирослав ГЕТОВ

Върбан БОЯДЖИЙСКИ

ков (2008). "В този ред на мисли можем да говорим, че празниците на културата "Мездра - май" оправдават изцяло своето предназначение - заключава в края на 80-те год. на ХХ в. гл. експерт в Общинския съвет за духовно развитие Валентин Вълчев. А именно: да приобщават гражданите към света на изкуството, да пробуждат твореца във всеки от нас."

И още един шрих към спецификата на "Мездра - май". Както отбелязва през 1983 г. зам.-председателят на Общинския съвет за култура Димитър Воденичаров: "Онова, което отличава културните празници "Мездра - май" от други подобни в страната и е най-характерно за тях, е богатата концертна дейност в съставните села на селищната система". И наистина, особено през втората половина на

тиране върху малко на брой, но качествени изяви, имащи национално измерение.

Елементи на "доминото" вече намериха мястото си през годината. Всичко тече, всичко се променя - са казали древните. Променят се времента, променят се естетически вкусове, променя се публиката. Промената е и гаранция, че нашите празници ще продължават да бъдат чакани, че ще продължават да радват, но и да отварят нови хоризонти пред зрителите и слушателите, че ще ги бъде.

Единственият, който се отзовава на "хвърлената ръкавица" за културна дискусия, е известният дипломат, писател и

всички останали констатации. Обобщението? То е дадено много и много ясно - "акцентирание върху малко на брой, но качествени изяви, имащи национално измерение". Едва ли всички това би могло да се каже по-пълно. Направените "препоръки" - и те... са толкова насъщни и навременни. Най-важното - нужна е промяна, освежаване, още по-пълно използване на този така важен културен и политически ресурс..."

Апропо, в подкрепа на казаното, може би е крайно време да се обмисли сериозно идеята в обзорно бъдеще "Мездра - май" да се

ЮБИЛЕЕН КОНЦЕРТ, ПОСВЕТЕН НА ПАНКО

От 1 стр.

По случай своя 60-ен празник юбиларът получи поздравителни адреси от Община Мездра, НЧ "Просвета

1925", Кметство Зверино и СОУ "Св. Климент Охридски". Концерта уважиха близки, приятели, колеги и възпитаници на Панко, кои-

то му пожелаха да продължи да предава на децата своята безгранична любов към самодейното танцово изкуство.

Думите отлитат, написаното остава

ОБЩЕСТВЕНА РЕДКОЛЕГИЯ: Валентин Вълчев, Владимир Джаферски, г-р Герго Цонков, Иванка Начева, Ива Милчева, Маргарита Стефанова, Павлина Русева, Светла Дамяновска, Тогорка Василева. Художник: Евгени Кучков. ГЛАВЕН РЕДАКТОР: Кирил Радовенски 0885 685 986, РЕДАКТОР НА БРОЯ: Мирослав Гетов 0885 695 506

Всеки автор носи отговорност за публикациите си.

Ръкописи не се връщат. Хонорари не се изплащат. Броят е приключен редакционно в 11.30 часа на 2 ноември.

Прегледна подготовка и печат "Алекс Принт" ЕООД - Враца

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА:

Мездра, ул. „Хр. Ботев“ 27, ет. 4, Радоцентър e-mail: mezdra21vek@abv.bg

Издава
Община Мездра и
спомоществателни

Памет

ОФОРМЯНЕТО НА ГРАДСКИЯ
ОБЛИК НА МЕЗДРА

Емилия ГАРВАНСКА

Продължава от миналия брой

От Богенския мост на река Моравешка (така някога наричали моста до пазара) до жп прелеза на линията София - Мездра (сегашият подлез срещу "Калето") навремето се е намирал Старият пазар. Както и днес, той бил седмичен, първоначално се провеждал всяка неделя, а от 1928 г. за удобство на гражданите е преместен в четвъртък. Бил известен в цяла Северозападна България, особено сред търговците на коне, защото имал слава на голям конски пазар. Свои стоки тук докарвали търговци и занаятчии от Враца, Кутловица (дн. Монтана), Видин и други близки и по-далечни селища.

Ако до "Калето" ул. "Хр. Ботев" неотлъчно следва Искъра и жп линията Мездра - София, то западно от крепостта - там, където реката навлиза в дефилето, това вече е невъзможно и улицата отстъпва в северозападна посока. Оттук - нататък тя е застроена плътно и от двете страни. Северно от нея била Спиртната фаб-

рика на врачанския индустриалец и поборник Тодор Балабанов, открита на 1 април 1888 г. През 1927/29 г. неговият син Иван Балабанов в съдружие с полски търговци от еврейски произход построява текстилната фабрика "Бахава". Тук срещу входа ѝ е къщата на дългогодишния секретар-бирник на Общината Нино Сайков, родом от Боденец. През 1921/23 г. той вдига две къщи: едната в центъра, а в другата живее със семейството си италианецът Лодуни - технически директор на "Бахава". През 1941/42 г. Сайков прокарва в дома си ток и вода, прави си вътрешна тоалетна и баня - доказателство за стандарта на живот на един грамотен българин, гържавен чиновник.

Ако през първата половина на ХХ в. центърът, ситуиран около гарата, се оформя като квартал на по-заможните заселници, на своеобразния елит на селището, то западната част на ул. "Ботев" си остава работническият квартал на Мездра. Тук били жилищата, построени за наемите във фабриките на Балабанови - хора, дошли, търсейки препитание, не само от околните села, но и от по-далечни места като Габрово и Сливен. Десетилетия наред в този квартал кипяло голямо оживление, детска глъч, доказателство за което е фактът, че улицата завършва с подстанцията на Енергото, построена през 50-те год. на миналия век, и възникналите по-сетне на запад от нея ДАП и консервна фабрика. Това е днешната западна индустриална зона на Мездра. Именно тук от 1 януари 1946 г. за децата на работниците в "Бахава" е открита първата детска градина.

"Мездра е град, роден от песента на релсите" и "Градът го правят не сградите, а хората с градско мислене" - пресечната точка на казаното от бившите общински кметове Георги Давидков и Любомир Йотов синтезира извода, който се налага в края на този очерк. Мездра оформя своя градски облик много преди официалното ѝ обявяване за град през август 1950 г. Това става възможно благодарение на нейния човешки потенциал: на онези, които поставят темелите на железничарското селище и правят неговия процъфталник на място, благословено още преди хилядолетия. Амбициозната ни идея е с помощта на родолюбиви наши съграждани, на потомците на първите мездрене и хора с възможности, да добършим изследването, посветено на историята на първите заселници и оформянето на градския облик на Мездра, и да го издадем в книжка.

Б. а. Изследването е направено с активното съдействие на Иванка Мишева и потомците на първите заселници, които споделиха своите спомени. Благодаря Ви още веднъж!

Край

Краезнание

"КАЛЕНСКИТЕ РОДОВЕ" -
ИСТОРИЧЕСКИ ОЧЕРК

г-р Герго ЦОНКОВ

Известният с икономическата си компетентност, обществено-политическа дейност и будна гражданска съвест Петър Кръстев през последните години се изявява като талантлив публицист и краевед. След като издаде книгите "Те загинаха за Родина" (2006) и "Каленска летопис" (2008), които бяха приети добре от читателите, наскоро излезе от печат неговият исторически очерк "Каленските родове" (Враца, 2010 г.).

Още от първите страници става ясно, че авторът е отлично запознат с онова, за което пише. Разказва обективно, с чувство за историчност, на достъпен език. Несъмнено тази книжка ще е интересна както за шепата останали жители на Кален, така и за стоиците родени тук, но преселили се другаде, или произхождащи от това китно селце. Тя дава сериозен материал за размисъл на историци, социолози, демографи, политици и пр.

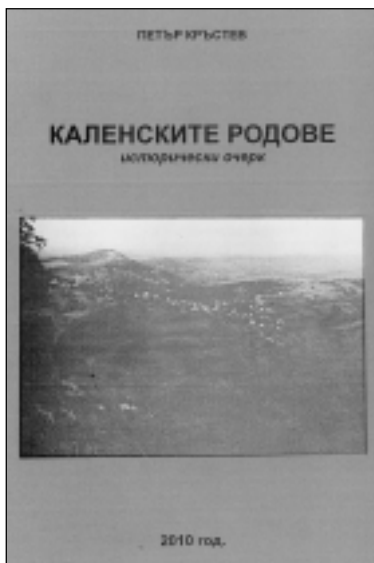
"Каленските родове" е структурирана уметло, според изискванията за краеведско проучване. Започва с кратки бележки за миналото на с. Кален и прелег на историографията по въпроса, след което продължава с разказ за 55-те родове, обитавали селището през последните три века. За всеки от тях е посочен произходът на името, къде са живели и какъв поминък са имали, хронологично са изброени членовете на фамилията, вкл. кога са родени и починали, семейно положение, наследници. Приложен е богат снимков материал, а за Димитровци, Кюсарете, Рагъовци и Трънярете - и родос-

ловното им гърво.

От Освобождението насам броят на родовете постоянно се мени. Девем са изчезнали напълно още до 1944 г., а от други са останали само отделни представители. Има и новопоявили се фамилии, предимно на заселници от другаде. Демографският срив не подминава и Кален: ако през 1926 г. селото е имало 797 жители, то през 2006 г. те са останали само 88. Драматичното "стопяване" на местното население буги основателна тревога за бъдещето на това населено място...

Каленчани са трудолюбиви хора, които в миналото са се препитавали предимно с дребно земеделие, животновъдство, пчеларство и занаятчийство. Те са предани на семейството, на родното си село, на Родина. Според материалните си възможности изпращали синовете и дъщерите си да се образуват и придобият професии. С голямо уважение се ползвали членовете на читалището, училищното настоятелство и въздържателното дружество. Симпатизирали на различни партии, предимно лявоориентирани.

Достоинствата на "Каленските родове" допълват снимките на центъра със старата Маринска къща, на Горната и Отвъдната махали, на Димитровския хан, на Венковската къща и Маринската връшачка, на по-представителните жилищно-търговски сгради и др. Любопитство будят и 6-те приложения: именник на родовете, на столетниците (в т. ч. Йото Дакински, дожи-

вял до 120 г.), справка за имотното състояние на по-заможните родове преди 9.IX.1944 г., имената на загиналите във войните, на родените или произхождащи от селото учители, лекари, инженери, икономисти и т. н.

За да напише тази книжка, Петър Кръстев се е запознал с десетки архивни материали и с проучванията върху миналото на Кален, разговарял е с по-възрастните хора от селото. И най-вече: работил е години наред неуморно, с ентузиазъм и любов към родния край. Ето защо заслужава нашето уважение, благодарност и признание.

• В следващите дни
рожденици са:

Димитър Павлов - ст. експерт в Общината, на 5 ноември, 34 г.

Димитър Цветков - кмет на с. Ослен Кривогол, на 7 ноември, 60 г.

Елза Митова - секретар на НЧ "Просвета" - Мездра, на 8 ноември.

Пепа Христова - гл. експерт „Местни данъци и такси“ в Общината, на 9 ноември.

Иван Владимиров - общественик (с. Уровене), на 10 ноември, 77 г.

Емилия Гарванска - психолог, на 13 ноември.

Жанета Лашкова - мл. експерт в Общината, на 15 ноември.

Петър Кръстев - общественик, на 16 ноември, 80 г.

Светла Мицева - началник отдел в Общината, на 16 ноември.

Галина Димитрова - мл. експерт в Общ. център за услуги и информация на гражданите, на 16 ноември.

Димитър (Мишо) Петров - общественик, на 17 ноември, 70 г.

ИСТОРИЧЕСКИ
КАЛЕНДАР

НОЕМВРИ

1 ноември 1941 г. - за кмет на Битоля е назначен адвокатът Илия Ненчев, роден на 24.II.1886 г. в Игнатица. Завършил право в СУ (1918), след което специализира в Германия (1922 - 1923). Бил е кмет на родното си село, училищен и черковен настоятел, председател на местното читалище "Пробуда" (сега "Н. Й. Вапцаров"). Избран два мандата за окръжен съветник, депутат в XXIII ОНС (1931 - 1934), член на УС на Съюза на българските градове. Кметува в Битоля до май 1943 г., когато е изтеглен на работа в столицата.

1 ноември 2002 г. - в сградата на Съвета е открит Общински център за услуги и информация на гражданите. Той е изграден със собствени средства и с финансовата помощ на Американската агенция за международно развитие (ААМР) и на Фондацията за развитие на местното самоуправление (ФРМС). Лентата на новата придобивка прерязват кметът Иван Аспарухов, Гинка Капитанова - изп. директор на ФРМС, и Том Потоцки - ст. съветник в ААМР.

2 ноември 1931 г. - в Мездра отваря врати Допълнително земеделско училище (предшественик на ПГ по МСС). За директор на новото учебно заведение, което е открито със Заповед №1958 от 15.IV.1931 г. на Мин. на земеделието и държавните имоти, е назначен агрономът Георги Попов, а в първия двегодишен курс на обучение се записват над 30 младежи и девойки. На тържеството присъстват депутатът Лило Цолов от Брусен и инж. Данов от Врачанската земеделска катедра, водосвет отслужва енорийският свещеник Николай Нинчев.

3 ноември 1940 г. - в Долна Кремена е направена първата копка и положен основният камък за построяването на ново училище. Водосвета отслужва протосингелът на Врачанската митрополия архимандрит Йосиф, а кметът на селото Т. Вълков прочита акта, който е вграден в темелите. На освещаването е поканен и проектантът на сградата - арх. Петър Дограмаджиев, депутат в XXV ОНС.

8 ноември 1996 г. - навръх събора на селото в Крапец официално е открита новопостроената църква "Св. Димитър". Лентата прерязва председателят на Народното събрание акад. Благовест Сендов, а водосвета отслужва митрополит Калиник. Родолюбивото начинание е дело на Инициативен комитет с председател инж. Илия Николов - директор на металургичния завод в Елисейна.

11 ноември 1996 г. - провежда се вторият тур на местните избори. За кмет на община Мездра е преизбран инж. Цветко Петков, който получава 6309 гласа (59,1%). Неговите опоненти на балотажа Веселин Кръстев и Петромир Хаджийски събират съответно 2716 (25,4%) и 1656 (15,5%) гласа.

Деца на Мездра

МАГДАЛЕНА
2 годинки

Снимка: Мария ЦОЛОВА